

A Szentlélekről

Elhangzott Máriapócs, a 2009. adventi papi rekollekció

Amikor a Hiszekegyben imádkozzuk, hogy hiszek Urunkban és Éltestünkben, Elevenítünkben, a Szentlélekben, akkor azt jelenti az Úr, hogy Őt is Úrnak, Küriosznak, Istennek valljuk, isteni személynek, de hozzátesszük, hogy Elevenítő. Ez azt jelenti, hogy egy új életszintre emelő és ott tartó. Testvérek, ezen életszintek között szakadék van. Az élettelenből soha nem lesz élő. Ha az eszkatológiáról beszélünk, vissza kell menni a teremtésnek a titkaira. Ott a kezdetnél már minden világos. Az, hogy az ötmilliárd éves földünkön 4 milliárd évvel ezelőtt megjelent egy egysejtű lény, egy egysejt, egy élő sejt. Szerintem a szeráfok, az angyalok ott imádkoztak és imádták a Teremtőt, mert a nem élőből, az élettelenből nem lesz élő.

Kellermayer Miklós professzor egy nagyszerű előadást tartott erről a Hír Tv-ben, s az mondta, hogy ez a tudomány határa. Tehát igazából a tudós azt is tudja, hogy mi az, amit biztosan nem fogunk tudni. Van olyan tudás, amit esetleg még tudunk, de ez lehetetlen. Ez egy teremtői aktus. És ami megdöbbentő, hogy az élő sejtnak az anyaga az élettelen, az atomok. Tehát fölemeli egy új világba. S ennek az egysejtnak vagyunk mindannyian a leszármazottai. Ezen nem kell megdöbbenni, mert nemcsak az egysejtnak vagyunk a rokonai, hanem a köveknek is, meg az élettelen dolgoknak is.

Most ünnepelték nagyon Darwint, akinek a meglátása zseniális, de a darwinizmus az pokol. Az első könyveiben még ő azt írta, hogy ezt a progenitort, ezt az első élő sejtet az Isten teremtette. Igen, minden élő őse, igen, de aztán van még egy szakadék, amikor az ember megkapja a szabad szellemi személyiségét. Felszabadítja a fajtól, én nem csak egy egyed vagyok. Itt megint egy szakadék van. Most igazából ezeket a szakadékokat próbálják tagadni, mert ez a kereszténység alapja. Tehát az élő és az élettelen összemosni, és az állatvilágot és az ember világot összemosni. Ez egy egészen biztosan átjárhatatlan szakadék.

És van egy harmadik szint, amikor a bűnbeesett ember – tudniillik a személyiségünk – úgy jött létre, hogy az Isten minket valakinek kezdett el szeretni. A követ úgy szereti, mint követ, s azért lesz kő. Az egysejtűt úgy szereti, mint egysejtűt, s megjelenik az egysejtű élet. És egyszercsak úgy szereti az állatvilágból, hogy valaki, s ezért vagyunk valaki. A személyünk az egy új teremtés. De az anyag a régi biosz.

És amikor az Úristennel az ember, a szabad ember szakított – áteredő bűn – akkor tulajdonképpen egy rettenetes ellentmondásba került. Van személyes élete, de alig tud, vagy nem akar tudni a személyes teremtőjéről, egy élő halott

állapot. És a mi Urunk Jézus Krisztus az, akinek a mintájára teremtett minket az Atya. Tehát a megszentelő kegyelem ez: a megszentelő kegyelem egyben a személy teremtése is volt kezdetben. Az Istennel való kapcsolat. S ha Ádám nem vétkezett volna, akkor minden fogantatásban nem csak egy új személy teremtetik, hanem nem kell megkeresztelni, mert kegyelemben teremtetik. Egy bűnös emberiség elszakadt az Istentől.

És az Úr Jézus, amikor vállalta ide érvén a történelemben, az idők teljességében, hogy emberré lesz, értünk, értünk lett emberré. Egyébként senki sincs egészen értünk. Mert megszületett, aztán találkoztunk vele, hát akkor szeretett minket. Édesanyánk sincs csak értünk, hát már előbb volt, aztán értünk lett. De valaki teljesen értünk van az emberek közül, a megtestesült örök Ige, és pontosan ezt akarta megadni, nem kisebbségre jött, hanem az új teremtésért. Hogy a benne hívőkkel közölje a Szentlelket. És így Istennel visszaállítsa a kapcsolatunkat. A megszentelő kegyelem állapota egy új teremtés.

Ez az új teremtés azt jelenti, hogy nem szakadunk le többet róla, tehát édesanyánk méhéből e világra kiszakadtunk, a Szentlélek Istenről nem tudunk leszakadni, mert akkor végünk van. Akkor nincs megszentelő kegyelem állapota! Azt mondja szent Pál, nem számít semmi. Az se, hogy ő farizeus volt és hát tudja a törzset, hogy Benjamin törzséből származott, minden kiváltság semmit sem számít, csak az új teremtmény. Ez a keresztség. Ez a mi hitünk!

Amikor felemelkedik egy keresztény közösség oda, hogy új teremtmény vagyunk, akkor megújul az egyház. Nádasai Alfonz bencés atya, akinek a hadinaplóját most kiadták, orosztanárom volt. Kodálynak gyóntatója volt, lelkiatyja és munkatársa is. Egyszer úgy karácsony előtt, ami nagyon ritka volt, azért nekünk beszélt Kodályról. A munkanapot úgy kezdték, hogy görögül olvasták a Szentírást. Már a végére jutottak az evangéliumnak, s azt ajánlotta: „Tanár úr – mondta Nádasai Alfonz –, kezdjük el Szent Pált olvasni görögül.” „Jaj azt ne, az bonyolult, nehéz, azt én nem vagy újra az evangéliumot.” Érezte az a zseni, hogy azért itt egy másik zsenivel is találkozik, nem csak a kinyilatkoztatással. Hát aztán belement. És tipikus a zseniben, hogy mindig a lényegre látja. Alig olvastak el egy-két oldalt, letette a szemüvegét s azt mondta: „Most tessék nekem megmondani, hogy ez, hogy Krisztus bennünk van, ezt hogyan értsük? Tehát úgy, hogy egy szeretett lénynek a képe bennem van? Vagy úgy hogy morálisan, erkölcsileg ugyanazok az érzések legyenek meg bennünk, mint Krisztusban megvolt? Tehát utánozzunk? Belülről Krisztus? Mint ahogy a Filippi levélben is olvassuk? Vagy netalán hát a feltámadt Krisztus, tehát Krisztus valóságosan a megkeresztelt emberben van?” Azt mondta Nádasai Alfonz: „Nem mondhatok mást, mint amit Szent Pál is, ami alapján a szentatyák azt mondják, amíg a hitetlenséggel ki nem űzzük, valóban bennünk van.” És akkor úgy földerült az arca és nagyon szép arc lett. S utána, mint mikor kisüt a nap és utána jön egy felhő és elborul, beborult: És tudják ezt a katolikusok?

Micsoda pasztorációs lehetőség! Mert ha nem ez, akkor mi? És ha ezt tudjuk, akkor hogy lehet kétségbe esni? Ez az új életszint.

Igen és hát milyen csodálatos, hogy a szentmisében árad a Szentlélek. A szentmise, az a *par excellence*, az az igazi Pünkösöd. Nekem annál nagyobb pünkösöd nem kell. Se látomás, se ujjongás, se édes érzések, semmi! Ahhoz, hogy a feltámadt Krisztus ott adja nekünk a lelket és megerősíti bennünk ezt az új életet. Milyen csodálatos, a fordításaitok mindig jobbak, mint a mienk. Mert ez „a mi Urunk Jézus Krisztus kegyelme, az Atyaisten szeretete és a Szentlélek egyesítő ereje”, hát nem egyesítő erő. Ez olyan valami, hogy gyerekek már szerették egymást, bejöttünk a templomba és most ezt az emberi szeretetet jobban megerősítjük. Hát nem igaz! A Szentlélek közöltetése! Ahogy a protestánsok is fordítják. Ez legyen velünk! A latinban is így van: *communicatio Sancti Spiritus*. Hogy mindenkit ne egyesítsen, hanem mindenkivel külön közölje bőven a Szentlelket. És ekkor alakul ki az, hogy én vagyok a szőlőtő, ti a szőlővesszők. Egy új közösség.

A szentmisében és a szentségekben van egy mérhetetlen magány, kivéve a házasság szentségét. Hiába keresztelnek egyszerre, ugyanabban a pillanatban, mindegyik külön születik meg, mindegyik külön áldozik. Ez a mélységes isteni életnek a megerősítése. Szinte az egész szentmise a Szentléleknek a közlése. Krisztus is azért Szentlélekben jön el, a feltámadott, Szentlélekben ajánlotta magát az örök Atyának engesztelő áldozatul és azért ajánlotta fel, hogy a Szentlelket kiárássa.

Newman bíboros mondott egy nagyon kemény dolgot azért, mert egy történet volt mögötte. Gorherm nagytiszteletű úr megpályázott egy igen zsíros plébániát, de ez a nagytiszteletű úr nem vallotta a keresztségben való újjászületést. Hanem, hogy a megkereszteltet csak bevesszük az egyházba. És nyilvánvaló, hogy a püspök nem adta meg neki a plébániát. Igen ám, de a titkos királyi tanács, amely fölötté állt, az úgy szavazta meg, hogy meg kell adni és plébános lett. Hát Newman erre begurult a maga módján és kegyetlenül elkezdett gondolkodni és a beszédeiben azt hangsúlyozta: „Micsoda? Hát semmi sem számít, mint az új teremtmény.”

Ez az 50. zsoltár is egy bámulatos dolog, az is, hogy a misétek ezzel kezdődik. „Teremts bennem tiszta szívet ó Isten!” Hogy Dávid megtalálja azt az igét, amivel kezdődik az egész Szentírás, hogy teremt. Az a benső világ a személyem. Dávid úgy próbálja körüljárni. Hát, ha a vétek az szennyfolt, akkor mosd le. De nem az! Ha valami illetlen dolog, akkor fordítsd el az arcodat! S ugye ezzel sincs megoldva. És a csúcspontja az 50. zsoltárnak, „Teremts bennem tiszta szívet ó Isten!” Dávid és Szent Pál! Micsoda egység! Semmi sem számít, csak az új teremtmény. És Newman azt mondja: új teremtmény! Annyira szó szerint kell venni, hogy a keresztségben ott belül minden ki van cserélve, csak az önazonosságom nem. Itt mond egy szörnyű igazságot, szörnyű, de

igazság. A TV-ben én is el fogom mondani azt, hogy kisebb különbség van az állat és a természetes ember között, mint a természetes ember és a megkeresztelt ember között. Ezzel nem azt mondja Newman, hogy a meg nem keresztelt ember az állat, eljuthat a megszentelő kegyelemhez Krisztus örök érdeméből a vágykeresztség által is, de ez egy létszint, ez egy fokozat, amit nem lehet átlépni, s csak a kegyelem által léphetjük át. Ezt jelenti az elevenítő Szentlélek. És ezt senkiről nem mondja ki, ez egyszerűen egy teológiai megállapítás, az új teremtmény. És aki nem új teremtmény, az egy teljesen más szinten van. Nyilvánvaló, hogy itt ezzel a rettenetes hasonlattal azt akarja mondani, hogy egy teremtői aktus, egy olyan, amire az ember teljesen képtelen, az hogy a Szentháromság világából, az isteni természet létből részesedtünk, ez egy akkora fokozat, egy olyan mérhetetlen nagy, hogy azt nem lehet hasonlítani az állat és az ember közötti szintén mérhetetlenül nagy különbséghez. Ez az utolsó teremtés.

És nyilván abban a pillanatban, amikor a Szentlélek Isten, a mi Éltestünk, megadja az új életet, abban a pillanatban a hit, remény és szeretetet is megadja a csecsemőnek is csírájában. Képességet ad neki. Mert ez az új élet itt a Földön úgy működik, hogy valaki hisz az Isten Fiában, az ő kinyilatkoztatásában, remél benne és szereti őt és általa az Atyát a Lélekben.

A hit, a keresztény hit nagyon eredeti. Majdnem, hogy nem is jó ez a szó rá, hogy hit. Csak nagyon analógiás, távoli módon. Először is, tulajdonképpen tudás. Csak nem úgy fedeztük fel, ezért neveztük el hitnek, hanem valaki által kaptuk, aki látja az Istent. De amit kaptunk, hittartalmat, az nem olyan, hogy talán nem is igaz, hanem az egy abszolút biztos tudás. Aztán ez a hit tulajdonképpen a Szentléleknek a műve, és ha együttműködünk vele – mert érdekes módon az együttműködésünket kéri, ez a legnagyobb titok – tehát a mi hitünk, de a Lélek adja, senki sem mondhatja, hogy Jézus az Úr, vagyis Jézus Isten, csak a Lélek által. Hát a szájával mondhatja, de arra a meggyőződésre nem juthat, ha a Szentlélek nem segíti. Itt ezt a hasonlatot szoktam emlegetni a diákjaimnak: „Ha egyszer hazamenve a kiskutyád azt mondaná neked, hogy szevasz, jó napot, akkor azt jelenti, hogy emberré lett. Ha én azt mondom Jézusnak, hogy Isten vagy, az azt jelenti, hogy az isteni természet részese lettem. Ha tényleg hiszem. És ha én hiszem azt, hogy Jézust feltámasztotta az Atya, az Isten a Lélek erejével, akkor a bennem támasztott hit a Szentléleknek ugyanolyan erős munkája, mint a sírból való feltámasztás a dicsőségre. Hiába támasztotta volna fel Krisztust, számunkra nem lenne üdvösségszerző esemény, ha mi nem hinnénk benne. S a Lélek besegít. Hiába van a Szentlélek erejében jelen az eukharisztikus kenyérben és borban a feltámadt Krisztus, hogyha én nem hiszek benne, akkor nekem ez nem üdvösségadó jelenlét. Számomra nincs jelen! A kehely számára nincs jelen, az állat számára így nincs jelen. Szent Bonaventura nagyon merész, ugye buta kérdésekre nagyon intelligens választ lehet adni. Mi történik, ha egy egér megeszi az eukharisztikus kenyeret? Hát,

legfeljebb a pap bűne hogy így tartotta, vagy valami. De azt mondja, semmi. Mert nem az egér számára van jelen, hanem számunkra. Óriási! De ahogy én hiszem, hogy a feltámadt Krisztus jelen van, ez ugyanolyan erős munkája a Szentléleknek, ugyanolyan isteni munkája, mint az, hogy jelenvalóvá teszi.

A hittel nem szabad játszani! Ez itt a Földön az új élet legszebb megnyilatkozása. És nyilvánvaló, hogy ez a hit abban a pillanatban remény is. Nem lehet elválasztani. Nem lehet. Az a hit, amelyben nincsen reménység, az halott hit, nem hit. Ugye, hát az, hogy Krisztus az Isten Fia emberré lett, ez rögtön végtelen reménységet ébreszt bennünk. Az, hogy megbocsátotta a bűneinket, ha ezt hisszük, akkor azt mindjárt reméljük is, hogy megbocsátja nekünk. Hogyha feltámasztotta Őt a Lélek, akik benne hunytak el, azokat is fel fogja támasztani. Testvérek! Bennünk a Szentlélek Isten a hit által a reményt is támasztja. De ez lélegzetelállító dolog, mert ennek itt a Földön már nincs alapja. Ez egy felülről adott kapaszkodó. És az a csodálatos, az üdvösségtörténetnek az a nagy egysége, hogy Ábrahám hite. Azt nem szabad ilyen érzelmesen, apa-fiú kapcsolat, meg körüljárni, mint Kirkegaard filozófus is meg minden, hát nagyon okos meg szép elmélkedések jöhetnek ki, de ez a hitünkről szól. Tehát az, hogy öreg ember és nincs gyereke. Hát, egy ókori embernek az, hogy nincsenek gyerekei, az egy nagyon nagy csapás, s a legnagyobb öröm az, hogy van. És akkor Isten megígérte neki az angyalai által, hogy lesz gyereke. Sára is kinevette, hazudott is: „de nem is nevettem”. Hát tényleg egy évre rá megszületett Izsák. Ez már szinte egy biológiai csoda volt, de ez természetes, az Isten ígérete alapján. De Isten még nagyobb hitet követelt, mert kivezette Ábrahámot a csillagos ég alá és mondta: „Annyi utódod lesz, mint az égen a csillag”. Hát szerintem több van, meg lesz. Nem tudjuk, hány millió évig él még az emberiség. Lehet, hogy holnap eljön Krisztus, de lehet, hogy 5 milliárd évig él. Nem tudjuk. Lehet, hogy lassan járja át a kovász a tésztát. És hát a zsidók, a mohamedánok és mi valamiképpen Ábrahám fiai vagyunk. Ez csodálatos dolog, hogy egyetlen családtörténet van megvilágítva a kinyilatkoztatással. Tehát milyen nagy dolog az, hogy te atya lehetsz, anya lehetsz, vagy lelki atya, aki elindít egy életet és bizonyos szempontból öröklök is a hit képességét. Mert ti adtátok át neki a hitet. És hát micsoda hatalmas történet ez, ez egy családtörténet, ez nem egy klerikális történet, a papság az később jön. Ez Ábrahám és Sára története. És ami megdöbbentő, hogy végre megszületik Izsák, na most már Ábrahám megnyugodhat, itt a bizonyíték. A bizonyíték, hogy amit Isten mondott, az meglesz. Főleg egy ókori biológiával, hogy a férfiba van belepakolva az összes eljövendő gyermek. És hát azt kéri tőle, hogy te a pogányok az isteneiknek feláldozzák ám még az elsőszülött fiaikat is. Te szeretsz engem ennyire? Áldozd fel Izsákot! Hogy micsoda kapcsolata lehet ennek az ókori egyszerű embernek az élő Istennel. Ez hihetetlen!

Ez egy vallási szenvedés. Most ezt az én fiamat levágom, megölöm. Az, hogy hogyan mondhatja ezt Isten, aki azt mondja nekem, hogy annyi utódod lesz

neked, mint égen a csillag. Tehát azt kéri tőle, hogy azt az egyetlen biztosítékot, ami szavainak már alapot ad számára, azt most vesse el. Ez a történet. Felemelte a kést rá és nyilván az angyal szólt, hogy „Ne tedd!”, Isten szólt. Egyébként sem a fiát kellett megölnie, hanem önmaga bizalmát, az emberi bizalmat. Magára emelte a kést. És Szent Pál *echt* zsidó, mégpedig farizeus, nagy műveltségű, egyetemet végzett Jeruzsálemben, nagyon jól magyarázza, hogy hitt a holtak feltámadásában. De nem ám itt az észben, hanem ez a cselekedet volt az. Hátha Isten nekem végtelen sok utódot ígért és az egyetlen fiamat elveszi, akkor feltámasztja. Na, most ebben a hitben vagyunk benne mindannyian. Csak mi szégyellhetjük magunkat, hogy néha olyan bizonytalan. Mikor Krisztus már föltámadt a halálból? Hát Testvérek! Ez a megkapaszkodás az Istenbe, hogy a szenvedéseinknek azokba az égő lángtengerébe, amelyekbe az Isten belevisz bennünket vagy enged életünk folyamán, ki akarja belőlünk csiholni azt a reményt, amely minden reménytelenségen túl van és minden reményen túl van. Egyébként van egy emberi igazolása ennek, az ilyen emberek a mi szentjeink, azok tették a legtöbbet ezért a világért. Azok másokért éltek és kiteljesedtek, nagyszerű emberek lettek. A Szentlélek Isten támasztja bennünk ezt az esztelen ? – nem!, értelem fölötti bizalmat. Értelem fölötti, de nem esztelen, tudniillik olyan valakiben bízunk, aki teremtő.

Hát itt van, már a teremtésben benne van az eszkaton, csak mi azt nem tudtuk volna kibontani. Egyébként is mindig mondtam, hogy a Jelenések könyvében nem előre néz János és ott lát dolgokat, az jó, lát, kap. Hanem hátra néz, a keresztre és a feltámadásra, egy hatalmas konklúzió. Azért fog győzni Krisztus a történelemben és a kozmoszban, mert győzött. Pont! Végbement a jövő. Van dicsőséges teste, az anyagvilágnak új formája, az embernek egy új formája. A Jelenések könyvének legmélyebb struktúrája őskeresztény mise. Vigyázzunk! A hét levelet levéve, főleg a 4-5. fejezet - a teremtésről szóló dicsőítés van ott a trón előtt - egy nagy prefáció. Jön a *Sanctus* ugye, előhózzák a könyvet a hét pecséttel és az az Ószövetség, hiszen az őskereszténységnek még nem volt Újszövetségi Szentírása. Egyedül a Bárány tudja feltörni a pecséteteket vagyis a Krisztus eseményből magyarázzák az Ószövetséget. És megjelenik a Bárány, az örökkön élő mintegy megölve. Na, most azt mondhatnám, hogy a Jelenések könyve egy szentmisén elszórakozott apostolnak az írása, aki egy vasárnap bemutatta az eukharisztiaát Patmosz szigetén és közben azért eszébe jutott, hogy mi lesz? Hát Domitianus üldözi a kereszténységet. Hát ez a Birodalom be fog indulni. Tehát nem tudok el nem szórakozni, amikor ilyen gyötrelmek gyötörnek. De áldott elszórakozás ez, mert ezeket a látásokat viszi oda a misébe. És ez nem a világtörténelem előre megírt jóskönyve, nem a végidőknek a forгатókönyve, hanem az egész történelemnek a teológiai igazsága. Mindig visszatérnek körkörösén ugyanazok a sátáni hatalmak, megpróbáltatások stb, és a Bárány győz. Mert győzött. És úgy fejeződik be,

ahogy a mise befejeződött: *Marana Tha.* „Jön az Úr!”, illetve „El fog jönni az Úr!” illetve „Jöjj Úr!”

Ez a mi reménységünk! Egyszer egy új aszketikát kellene írni, hogy mindaz bűn, ami kioltja bennünk ezt a reménységet és a hitet. És mindaz erény, ami ezt elősegíti. És végig lehetne venni a 10 parancsolatot, hogy ott az igazi bűnök nem csak a konkrét gonoszságaink. Pl. aki gyűlöl, aki gyilkos, aki házasságot tör, aki parázna, testvérek, vagy aki lopott, aki másnak a vagyonából él vagy nem mondja meg az igazságot, hazudik, testvérek, ez olyan mint horgon a kukac. Hogy a hal, vagyis mi bekapjuk, s az ördög oda hús bennünket, ahova akar. Nem azt akarja csak, hogy valaki paráználkodjon csak, mert az kevés, hanem olyan életformája legyen, amiből Isten kimarad. Vigyázzunk! Nem erkölcsi bűnökre kísért! Nem ! Ezért, amikor bűnözünk, akkor is imádkoznunk kellene a háromszoros éneket! Azt meg nem tehetjük, mert akkor meg hazudnánk. A bűnben ez a szörnyű. Hogy az imádság meg kell, hogy szakadjon. Az imádságba való menekvésünk, mint a bűn után való imádság. És ezt akarja a gonosz. És minden bűn kikezdi a mi hitünket, meg a reményünket. És ezért olyan kiégett lelkűek tudunk lenni, lehet az fáradtság, esztelen sok munka, a lelki dolgok elhanyagolása stb. De van egy olyan lelki szárazság, amiben azért ég ki a pap, a papné, a hívő, stb., mert megengedünk egy bűnös életet vagy az, hogy teljesen a pletykának élünk. Vagyis az, hogy mi van a másikkal, mit csinál, itt nincs kis bűn meg nagy bűn. Kiegészünk, kiégünk. A reménység elvész. És hát, testvérek, a hit az nem hit, ha nem remél. És igazában azért tudunk ilyen esztelenül remélni, - nem esztelenül, mert az értelem fölötti reményt megkaptuk az Úristentől,- mert tudjuk, hogy Isten maga a szeretet. Hogy szeretve vagyunk, és viszont tudunk szeretni. És a Szentlélek közöltetése ezért kell nekünk, hogy a szívünk rá legyen kapcsolva egy infúzióval a Szentháromság életére. És akkor az ő szeretete fogja táplálni a mi szeretetünket.

Olyan meglepő, boldog világosság ért egyszer! A János evangéliumból a búcsúbeszédet felolvassuk mindig nagycsütörtök este, a búcsúbeszéd olvasása a 13. fejezettől – az Úr Jézus imádságát egészen – még a 17. fejezet befejezéséig is. Hatalmas szózuhatag. Egyébként megkísérti az embert az, hogy hát ott magnó nem volt. Hát most hogy lehetett ezt megjegyezni? Hát, még ha sugalmazás alapján is, de mindezt szerkeszti az apostol, az kicsikét fájna nekünk. Mi van itt?

Ha egy szöveg – mert egyébként az Úr a szövegbe is beöltözött – nemcsak testté lett *logos en sarkos*, hanem *biblos*. És nyilvánvaló, a testté lett igét a Szűzanya úgy is gondozta, mint testet, pl. megszoptatta, megmosdatta. Ugyanúgy a betűbe öltözött igével bánhatunk úgy, mint betű, szöveg, csak tudjuk azt, hogy ki az, aki közölte és mit közölt. Tehát arra azért nagyon vigyázzunk, hogy a naív Szentírás-olvasat (semmi bibliikumot nem tanult, minden úgy, ahogy le van írva, stb.) az lehet hívő és hitetlen. A tudományos

olvasat is lehet hívó és lehet hitetlen. Nem attól hívó, hogy naív olvasat és nem attól hitetlen, hogy tudományos olvasat. Mert mit csinál a tudomány? Azt, amit egyébként mindig csinálunk. Mindenki minden szöveget eleméz, csak nem tudja. Kapsz egy nagy levelet végre a fiadtól, Amerikában van. Nem írt, nem jelzett semmit, hát az egész család ott van és olvassa, hogy most miért írja ezt a jelzőt? Mit jelent ez? Még egyszer elolvassuk. Ugyanis szabad ezzel bánni és egy szövegnek vannak mély pontjai. És egyébként valószínű, hogy az első három osztályban nem kellene mást tanítani, mint írni, olvasni és számolni. De úgy érteni a szöveget, mert arra épül az egyetem. 18 évesek stb., 20 évesek jöttek hozzám, a noviciátusban is nem ért egy szöveget. Elolvastunk egy bekezdést. Mi van benne? Majdnem, hogy az egyik arcán azt is láttam, - mert az arcról tudjuk leolvasni azt, hogy mit gondol – azt gondolta, hogy én nem arra a funkcióra olvastam, hogy ezt megértem, hanem hogy csak úgy hangozzék. „Hát, - mondom - ültök itt a noviciátusban, 24 éves vagy, akkor loptad a napot. A másoknak két gyereke van, és valahol szemet lapátol. Hát ez munka! Még egyszer olvassátok el, gyorsan takarjátok le. És egy mondatot mondj, a lényegét megragadva!” Hát ezt kellene.

Ebben a hatalmas zuhatagban is minden egységben van egy abszolút központ, hogy miért beszél Jézus. Közbeszólnak, stb., ezek emlékek. A 13. fejezetnél ez van, a 13. fejezetben kezdődik, mégpedig a 31. versében: „Miután kiment – Júdás, – ez már nem tartozik rá – Jézus így szólt: »Most dicsőült meg az Emberfia és az Isten is megdicsőült benne. Gyermekeim, kis ideig vagyok veletek. Új parancsot adok nektek, szeressétek egymást. Ti is úgy szeressétek egymást, ahogy én szerettelek titeket. Arról ismerjenek meg mindenki. «” Hát itt az egész beszédnek a központja, hogy új parancsot adok. Ezt akkor leírtam. És az Úr Jézus valószínűleg?, biztos, hogy véletlenül nem használ egy jelzőt. Meg a sugalmazó Szentléleknek mi az, hogy új? Szeresd felebarátodat, mint önmagadat! Ha a szeretetről van szó, akkor ez a régi parancs. Nem árt, hogyha ezt is gyakoroljuk, bár a mi sebzettségünk miatt akkor azt lehetne mondani, ha utálom magamat, akkor a másikat is utálhatnám? Tehát az önszeretet is megromlik. Van, aki nem szereti önmagát. Már beteg módon. Új parancsot adok nektek, tehát nem a régit. És most nagyon figyeljünk! Mi ez az új parancs? Úgy szeressétek egymást, ahogyan én. Hát itt gondolhatunk arra, hogy az Úr Jézus tanított minket, példát adott nekünk, végül meghalt értünk, tehát az életét is így adta. Ennél többről van szó. Most azt kutatom, hogy Te hogy szerettél minket, Jézus. S a következőben az van, hogy – sok mindenről szól, de – ahogy az Atya szeret engem, úgy szeretlek titeket.

A Szentléleknek a legszebb nevei azok, ahol nincs említve a Szentlélek. Ebben a karizmatikus mozgalomnak nincs igaza teológiailag. Nem kell kipótolni a Szentlelket és ugyanannyiszor mondani, mint a Fiút meg az Atyát, nem is lehet teológiát művelni a három személyről egymódon, mivel a Szentlélekben ismerjük meg Krisztust és őáltala az Atyát. Itt a Szentléleknek a neve az, hogy:

„amint, úgy”, ez a legszebb neve, amit kinyilatkoztatott Krisztus. Amint az Atya szeret engem. Az örökkévalóságban, mielőtt a világ lett, hogy közöttük árad a Szentlélek. Én úgy szeretlek titeket. Abba halt bele Jézus, legvégső teológiai oka még csak nem is a bűnbocsánat, az *aposken*, hogy a Szentlelket adja nekünk. Vegyétek a Szentlelket, ez az első szava Húsvétkor, akinek megbocsátjátok bűneiket bocsánatot nyernek. Tehát, ahogyan az Atya szeret engem, a Szentlelket lehelve nekem, közöttük ő árad, én úgy szeretlek titeket, rátok árasztom a Szentlelket. Ti pedig így szeressétek egymást. Vagyis ettől kezdve az újjászületett ember bármilyen szeretetet él meg, házastársi, baráti gyermekszülői, testvéri, honfitársi szeretetet, mindegy, ha keresztény, akkor tulajdonképpen a szeretet mélyén amögött, amilyen kvalifikált a szeretet, a Szentlelket kell árasztania a másokra. Az emberi szeretet mögött pünkösöd van. Ezt kellene sokszor a jegyes oktatásban tanítani. De felnőttek-e ideáig a hitben? Egyébként erre vagyunk ráállítva? Hadd idézzem még egyszer, nézzétek meg a kis gyermekeiteknek, az unokáitoknak a szemét. Hallgassátok ki, ő úgy tudja, hogy apa és anya, nagypapa és nagymama örökké szeretnek, és ők nem halhatnak meg. Nincs halál a kicsinek az életében. És pedig hát végtelenül szeretnek, ha én rossz vagyok, akkor is kell, hogy szeressenek. Ezt nem adhatják jutalomként, azzal csak játszani lehet, de komolyan gondolják, az maga a halál. Ha rossz vagy, akkor nem szeretlek. Tudja, hogy akkor is szeretjük. És abban a pillanatban az édesanya predestinálva van még arra a bűnös állapotban is, - ezért még ott kezdi ki a gonosz lélek - hogy úgy szeresse, ahogy az Isten. Az anya az Isten szentsége. Itt van a zseniális tévedése a pogányságnak, hogy anyaisten. Mert nem ismeri azt a gyereket, aki lesz, még azt se tudja, hogy fiú vagy lány, mindegy, azt se, hogy nagyon tehetséges vagy kevésbé tehetséges, azt se, hogy nyomorék vagy egészséges. Hát akkor kit szeret? Micsoda ingyenesség! Nem a tulajdonságáért szereti, persze ez megromolhat. Hogy ilyen állapotban maradjon egy anyai szeretet és hogy úgy bocsássa a világba méhéből, hogy örüljön neki, hogy onnan jött, de majd elengedje arra is, hogy megnősüljön, férjhez menjen és egyre jobban elengedje, de mégis szeresse, hát ehhez már további kegyelem is kell.

Az emberi szeretetről sokat beszélünk. Persze nem mindig jól, össze-vissza néha. Müller Péternek a szeretet könyve is össze-vissza. Ez az, amiről azt mondja Joseph Dieter az 50-es években: „Bemegyek a fodrászhoz – én is a fodrásznál szenvedek, de másképp - és a bulvárlapokat elolvasom és attól szenvedek, és az ember akkor kísértést érez, hogy 10 évig ezt a szót ki ne mondja, hogy szeretet. Én mástól szenvedek, attól, hogy a kereskedelmi rádióban az a hülye zene megy állandóan, ami rosszabb, mint a bűn. Rosszabb, mert a bűnről tudjuk, hogy rossz, mert szeretnénk felkelni. De az, az a felületesség, az a nulla, az a lötyögés az iszonyatos. És ez megy mindenütt. Az rettenetes, ha egy káplán szobájában ez árad és így várja a hittanosait. Nem modern, hanem oktalan, szemérmetlen zene. És felületes. És az emberi szeretet!

Hát egy katolikus iskolában történt, egy pedagógus mesélte, hogy egy második osztályos kislány odament hozzá és megkérdezte tőle, „Hol van X tanító néni?” „Hát nem tudom kislány, nem találkoztam vele.” „Nincs a tanárban?” „Nincs ott.” „De hát mikor jön be és hol van?” Mellette áll egy kislány, az osztálytársa: „Hát miért keresed te a tanító nénit?” „Hát, mert rajzoltam neki.” „Miért rajzoltál neki?” „Mert szeretem.” „Akkor te lesbikus vagy?”

Ez tragédia! Vigyázzunk, a legszentebb dologban vagyunk kikezdve! Az, hogy az emberi szeretetben van valami megmagyarázhatatlan ebből a világból. És a mi szeretet-éhségünkből igazi szeretet utáni vágyunkba ott Istenre vágyakozunk. A másik ebben közvetítő lehet. Milyen csodálatosak Habakuk meg ezek a próféták! Az újszövetség prófétái azok, akik a lényeg felragyogtatják. Szent Antal korában írja a krónika, hogy abban a kolostorban, ahol ő élt, élt egy fiatal kis szerzetes, novícius. És hát *il Santo*-nak hívták, mert már életében szentnek tartották Antalt. A novícius úgy gondolta, hogy ha köszön Antal atya neki, meg rámosolyog, akkor az Úristen is szereti. És hát napok óta nem vette észre ezt a kis novícius. Nagyon elkeseredett és azt gondolta, hogy akkor nekem nincs is itt helyem a rendben. Ezt megérezte Antal, tehát nem professzor volt, hanem Mester. Egy professzor esetleg nem érezte volna meg. Bekopogott a cellájába, „Ave!” – enélkül be se léphetett a másik cellájába – és így csinált: hhh-hhh-hhh, „Vedd a Szentlelket!” A kis novícius felugrott örömeiben, és élete végéig hűséges szerzetes lett. Ezek a vallási zsenik. Nem is értjük.

Tehát, új parancsot adok nektek, szeressétek egymást, ahogy én titeket. Hogy szeretsz minket, Urunk? Ahogy az Atya szeret engem. És miről beszél? A vizsgáló Szentlélek elküldéséről. Ez a következő nagy egység. Sok mindenről van ott szó, de ez a közepe, hogy elküldöm nektek. És ha a Szentlelket elküldi, nyilvánvaló, hogy felemel az ő istenfiúi életére, és most kell arról beszélni, hogy én vagyok a szőlőtő, ti a szőlővesszők. Ugye, itt vannak a venyigék. Ő a szőlőtő, a gyökerei az Atyaistenbe nyúlnak, de ugyanaz az éltető nedv kering bennünk, a Szentlélek. Az egyháznak a legszebb képe. És ezért a Szentlélek közöltetését kérjük a misében és az valósul meg. Hátha ilyen csodálatos az egyház, de mi lesz, mi van a világgal? Azt mondja, most beszél róla: Ha engem gyűlölt, akkor titeket is gyűlölni fognak. Ha énrám hallgatott és elfogadott, titeket is elfogadnak. Tehát a világnak ez a kettőssége, erre vigyázzunk! Egyrészt képes Istenre, mert azért teljesen nem züllött le az ember, Isten képmásisága ott van, ugyanakkor van egy eredendő, mély gyűlölet az egyház iránt. Úgyhogy egy papi botránnyal már jót teszünk neki, mert akkor legalább van valami, hogy na, ezért gyűlölöm. Nem ezért gyűlöli, nem. Hanem a legmélyebb gyűlölet oka az, hogy nem e világból vagytok. Krisztus nem úgy érti, hogy elvonatkoztatott szellemi ember, egy újjászületés által Isten-gyermekek vagytok és ezt érzi, ezt az idegenséget érzi. Lehet, hogy a szentekben is megérik. Néha vágyakoznak rá,

néha mérhetetlen gyűlöletet vált ki. És hát ez a gyűlölet még-még-még mélyebb, az istengyermekség ígéretéig visszanyúlik az Ószövetségig.

Ha kiterítenénk az emberiség életét, azt a többszázezer évet térben, mondjuk a Balaton felszíne lenne, és még csak egy csónak nagysága a monoteizmus, ha Mózesről számítjuk. Ezt nem veszi be a bűnbeesett ember idegzete, gyűlöli. Most is ez van a világbirodalom építésében, hogy a ti Krisztusotokat is tegyétek oda a panteonba. Reifikálódás, minden, buddha is ott van, más is, mindent kitehatsz, ilyen jelet, aki akarja, felteheti a keresztet nyugodtan. Tehát itt az Úr Jézus nem csak valami nagyszerű látomást ad nekünk az egyházzal, hanem azt is elmondja, hogy a világ ellenségesen támad ránk. De azt mondja, most megijedhetnénk. De azért ne ijedjétek meg. Most elmegyek ahhoz, aki küldött engem, de elküldöm a Vigasztalót, aki rábizonyítja, meggyőzi a világot a bűnről, az igazságról, az ítéletről, stb. Tehát, lesz majd veletek egy ügyvéd, mert eddig én voltam a *paraklétosz*, az Isten előtti ügyeteket én képviseltem, de ő bennetek marad, veletek marad mindig. Ne féljétek!

Hát erre azért azt mondhatnám, egy görög papgyereknek a dolgozatát sosem felejttem el. Istenem, csak jegyeztem volna meg a nevét is. Dogmatikát tanítottam az elsősöknek, a szentháromságtant. Hát azt nagyon kell tudni, mint Szent Atanáz hitvallását: „Isten az Atya, Isten a Fiú, Isten a Szentlélek. Mindenható az Atya, mindenható a Fiú, mindenható a Szentlélek. Mindegyik önmagától való, öröktől fogva Isten és mindörökké Isten.” Tehát ezt a teljes egységet és mégis a három személyt. Hát akkor dolgozatot írtak szentháromságtanból. Szépen leírta, amit tanult és a végén kifakadt: Nekem a legszimpatikusabb az Úr Jézus. Mondom: ha ezen az Atyaisten tud mosolyogni és örülni, akkor még jobban örül, mint egy megtérő bűnösön. Hát mondom *szümpátia*, együtt érez. Hát mondom, az Atyától hozza ezt a szeretetet, s az ő szeretetét hozza, ezért dupla ötöst kapsz, hogy ilyen magánvéleményed volt. Hát ez bámulatos! És itt is mondhatnám, hogy Uram Jézus nagyon jó, hogy elküldöd a Szentlelket! Bocsanat, de Ő még Téged sem pótol, az egyik személy nem pótolja a másikat. És akkor itt mondja, hogy „rövid idő és majd viszontláttok engem és ismét eljövök”, ez a pünkösöd. Hiszen Krisztus eljövételével az Atya és a Szentlélek jött el, de a Szentlélek eljövételével Krisztus és az Atya jött el, ez a végső eljövétel. Ennél jobban nem tud eljönni, hogy felemel, az isteni természetből ad nekünk.

Minden életszintnek megvan a maga természetes – hogy így mondjam – működése. Az isteni élet bennünk, mint hit, remény és szeretet bontakozik ki. A hit és a remény teljesen együtt vannak és a szeretet. Ez a három, de közülük legnagyobb a szeretet. Miért? Mert az megmarad. Reményünk beteljesedik, a hitünk látássá lesz, a szeretet azonban megmarad. Ha valami megragad bennünket a Szentírásból, arra legyünk figyelmesek, és nyugodtan forgassuk elménkben, imádkozzuk azt évtizedeken át – nagyon sokat fog mondani nekünk

által a Úristen. A legnagyobb szentírási ige, ami évtizedekkel ezelőtt megragadott, és azóta is újra meg újra fölragyog számomra, a Római levél 5,5: „Isten szeretete kiáradt szívünkbe a nekünk adott Szentlélek által.” S ahogy csak lehetett, persze utána is néztem. Isten szeretete – ez egy birtokos szerkezet. És hát több értelme van. A *genitivus subiectivus*, tehát a *genitivus*, a birtokos esetben álló „Istennek a”, abból most alanyt csinálunk: Isten szeret minket. De mást is jelenthet: *genitivus obiectivus*: mi szeretjük az Istent. Az is Isten szeretete. Ahogy az anya szeretete az kettőt jelent: vagy azt, hogy anyánk szeret minket vagy azt, hogy mi szeretjük anyánkat. Isten szeretete. És kár azon vitatkozni az exegétáknak, hogy melyiket akarja mondani, mert mind a kettőt. Mind a kettőt, s ezt ki kellene dolgozni. És majd egy harmadikat is. Hogy a Szentlélek Isten arról tanúskodik bennünk, hogy az Isten szeret minket. Tehát így árad ki az Isten szeretete.

Szent János első levelében mintha ezt fejtené ki, hogy a szeretet nem abban áll, hogy mi szeretjük az Istent, hanem hogy ő előbb szeretett minket. Tulajdonképpen mi nem tudjuk Istent szeretni, csak viszontszeretni. Ez a szeretet egy teremtő, abszolút megelőző szeretet. És a Szentlélek azt szeretné tanúsítani bennünk, hogy szeretve vagyunk. Nem is gondolunk bele abba, hogy ezt milyen nehéz elhinni. Úgy felületesen könnyű. Úgy belegondolni abba, hogy az Isten szeretetének teremtménye vagyok, és nemcsak belegondolni egyszer, meg egy csöndes lelkigyakorlatos órába, hanem tulajdonképpen átvinni az életünkbe, még a bűneink ellenére is. Lehet, hogy ezeken gondolkodva vagy ezt megélve szinte napról-napra tudnánk megszabadulni a hibáinktól. Az egész erkölcsi, morális szféra megoldhatatlan a teológiai szféra, az Istenben gyökerező életünk nélkül. Egyébként, ezt újra mondom, ez ma már látszik a világban is. Azért nem működik a gazdaság, a gyógyászat, az iskolarendszer stb., mert az ember elhagyta az erkölcsöt. Igen, de azért mégis próbáltak humanista erkölcsöket létrehozni, egy olyan erkölcsöt, ami Isten nélküli. Igen, erről gyakran kiderült, ma már teljesen, hogy ez nem erkölcs, hanem jog. Tehát, amit mi döntünk el jónak és rossznak, és akkor ilyen mondatot mondhatunk: jogszerű, de nem etikus. Vagyis, magyarul, erkölcstelen, de jogszerű.

A humanista erkölcsök mára mind levizsgáztak. Nulla! Tehát az erkölcs nem működik Isten nélkül. Vagy legalább az istenkeresés nélkül. A természetes ember természetes élete - be van mára bizonyítva - valamiképpen Isten nélkül nem működik. És akkor még az Istent hibáztatjuk ennek a világnak sok szenvedése miatt.

Isten szeretete kiáradt a szívünkbe – valahogy a gyakorlatban mindennap nem ezt jelenti megtanulni imádkozni? A teremtő szeretetet komolyan venni minden nap. Visszavonulni csak öt percre, de hát persze ez kegyelem is, hogy meg tudjuk tenni. Roger Schütz írja a regulájában – ők is sokat imádkoznak naponta –: Testvér, legyen minden napodban legalább egy perc vagy egy

másodperc, amikor újjászületsz az imádságban. Talán ezt jelenti. Néha még nem is engedjük, hogy a Lélek bebizonyítsa, hogy szeretve vagyunk, ellenállunk neki. Azt mondjuk, hogy szerethetetlenek vagyunk. Például egy fajtája ez annak, hogy az én bűnömet nem tudja megbocsátani. Hát testvérek ezt sokfelé elmondtam, mert elmondható, mert gyónáson kívül történt. Az első, akihez gyóntatni hívtak, amikor felszenteltek. Egy beteg. Hát elkezdünk beszélgetni. Azt mondta: „Hát én hívtam, de nekem az Isten nem bocsáthat meg.” Hát gondoltam, hogy hát ezt így érzi. Elkezdünk beszélgetni. Nem tudom reprodukálni, de egy olyan szellemi birkózás volt, hogy én már azt mondtam: itt vagy Uram az oltári szentségben, segíts, mert ezt nem lehet legyőzni. „Atya, ha az Isten igazságos, én annyi bűnt követtem el, én olyan gonosz voltam, én tudatosan ellen éltem, nem bocsáthat meg.” Mondom: „Akkor én pedig nem oldozhatom fel.” Azért ez megdöbbenett. És kinyitotta a szememet, hogy az egész gyónásban nem a gyónás a lényeg, hogy elmondom a bűneimet. Például valaki nem tud beszélni és érvényes a gyónása. Hanem az, hogy az Isten irgalmas és elfogadja ezt az irgalmat. És bánja a bűneit, de úgy bánja, hogy elfogadja ezt az irgalmat.

Testvérek, nagyon vigyázzunk, mert egy jóakarátú keresztény embernek az utolsó kapaszkodója marad a bűnbánat. Most a bukott szellem ide bújik be, hogy ezt rontsa meg. És akkor idegosztály lesz a vége, nem bűnbánat. Aggályoskodó ember errefelé megy, de nagyon vigyázzunk. „Nekem nem bocsáthat meg az Isten.” És senkit sem fenyegettem meg ezzel, azt mondtam: „Nézze, - mert hogy ő meghal meg súlyos beteg, hát mondom - akkor elkárhozik.” Hát nagyon megdöbben, de én is. S akkor azt mondtam: „De hát tessék elhinni, hogy ő Isten, hát nem ember, nem sértődött meg. Elfogadja?” „El.” „Akkor kezdjük el a szentgyónást!” Meggyónt, megáldozott, másnap mentem, hogy megint megáldoztassam és már hült helye volt.

És amikor érezzük az élet nagy szenvedéseit, nagy misztérium ez és sok mindent nem lehet megmagyarázni: most miért? ezért, miért? azért, azokról is el kell hinni, hogy az jó. Valaki most nem szeret engem, de az Isten szeret engem. Ezt a Szentlélek akarja végbevinni ezt a munkát. Ezt akarja kiárasztani az értelmünkre, az akaratunkra, az érzésvilágunkra, a testünkre. Aztán a *genitivus obiectivus*, hogy mi szeretjük az Istent. Hát ez is egy nagy kérdés. Egy félelmetes, ha szabad ilyen mondani élmény vagy mi ért, egy negatív élmény, hogy imádkozni próbáltam és mondtam Istenem szeretlek. És egy pillanatra úgy megállt a lélegzetem, hát én ezt mondom, de semmi sem igazolja, hogy ez elér hozzád Istenem vagy ezek szavak vagy tényleg szeretlek téged? Nem tudom. S akkor végre a Lélek jön segítségünkre. Belecsap ebbe az egész gyöngé kis emberi akaratba, hogy én szeretni akarom az Istent. Felnagyítja, mint egy transzformátor és Fiában őt viszontszeretem. És egy szót nem szólhat az Atya, mert úgy szeretem, mint az isteni Fia. És Isten szeretete kiáradt szívünkbe – ez

azt is jelenti, hogy az Isten odaadja az ő szeretetét. Hogy ezzel a szeretettel szeressük egymást.

A szeretetnek elsősorban teológiája van, ontológiája. Ez végbement bennünk, csak utána van morálisa, meg illemtana. Nem lehet morális síkon megtanulni szeretni úgy, ahogy Jézus akarja. Meg is kaptuk a képességet rá. A természetes ember is kapott rá képességet, csak elszakadt az Istentől. És egy picit az előzőre visszagondolva, mert nehogy valakinek egy *falsch* gondolata jusson a newman-i hasonlattal kapcsolatban: az a sok-sok ember, akiket nem ismerünk, az életében lehet, hogy egyszer egy pillanatra úgy tudott szeretni a kegyelem hatására, mint ahogy Isten szeret. Ezért szeretem az orosz irodalomnak egyik-másik nagyját. Az orosz irodalom, ezek a zsenik, mintha ezt kutatnák. Erre eddig nem is figyelhetünk. Egy Dosztojevszkij, Csehov a novelláiban, A bűn és bűnhődésben hogy az apa, aki prostitúcióra adja a lányát, egy gazember, egy lezüllött valaki és olyan szeretetre képes az élete egy pillanatában, hogy a legnagyobbak is alig és nem is tudja, hogy ő ilyen véghezvitt. Ekkor megkapta a megszentelő kegyelmet. Felemelte, de nem tudja.

Az a nagy különbség a vágykeresztségben élők és közöttünk, hogy mi ezt tudjuk. Hát micsoda életet kaptunk. Köszönjük neked a tudást és a halhatatlanságot, a halhatatlanságnak a tudását. Tehát, Testvérek! Az Isten odaadja nekünk a szeretetét és azt lehet látni, hogy az ember maga, amikor képes meghalni a másikért. Nemeshegyi atyának van egy mondata, ami számomra őt a legnagyobb teológussá avatja: nem mindig és nem mindenben tetszik minden szava, biztos neki sem az enyém, de hát hol vagyok én hozzá, de ezt a mondatot, ezt nem tudom honnan vette, ezt nem lehet elfelejteni. Azt mondja: „Ha Isten elgondolta, hogy leszáll az ő világába, az ő teremtett világába, hát akkor miért nem lett egy erős kő, egy hegy. Hát az erősebb, mint az ember. Az Isten az szent Erős. Ugye, az ember meg milyen gyöngye. Hát azért, mert a kő élettelen, az Isten él. Miért nem lett akkor egy erős állattá? Mint ahogy a pogányok ugye ezt csinálják. Az oroszok stb. felmarcangolna itt bennünket. Hát, mert az állat nem tud szeretni. Hát akkor miért nem lett angyallá? Az angyalok jobban tudnak szeretni, mint mi. Szeráfok. Mert az angyal nem tud szeretetből meghalni.”

És úgy látszik, hogy a Szentháromság mélyén van valami, egy misztikus halál, ami nem halál, ami feltámadás, ami élet. Valami lélegzetelállító szegénység, mert az Atyának semmije nincs, csak Fia van. A Fiúnak atyja. S a közös életük a Szentlélek. Valami, amit mi elképzelünk gazdagságnak, az nincs Istenben, a szeretet gazdagsága és ez a túlcsonduló élet. De *moraliter*, most ahogy a Szentháromságról beszélünk, csak nagyon vigyázva, okosan pontosan lehet félrebeszélni róla. Mert nem kötelező a Fiúnak viszonszeretnie az Atyát, a szeretet az nem kötelező. Szétesne a Szentháromság, ilyen nincs. Szabad szükségszerűség és szükségszerű szabadság. Ezért van az, hogy amikor mi

eljutunk az üdvösség állapotára, megszűnik a szabadságunk. Hála Istennek! Mert befut, a szeretetnek az csak egy képessége. A szabadság nem arra való, hogy jó és rossz között tudjunk választani, az már egy degradált állapot. Ha megkísértetünk, akkor igen. De a szabadság az Isten ajándéka és Isten nem tud rosszat választani. Tehát a szabadságot arra kaptuk, hogy egyre jobbat válasszunk vagy egy változó világban mindig őt. Egyáltalán a szabadság nélkül a személy nem tudna szeretni. De a szeretet teljességében már egy szükségszerű szabadság van, vagy szabad szükségszerűség van. Az angyal nem tud szeretetből meghalni. Bámulatos! És szeretetből tud egy olyan ember meghalni, aki nem ismeri Krisztust, akkor ebben az aktusban nem csak megismeri Krisztust, hanem a megszentelő kegyelem állapotában van. Mert Krisztus minden emberért meghalt, de ezt ő még nem tudja, majd csak ha odaér, az örökkévalóságban.

Isten szeretete kiáradt szívünkbe a nekünk adott Szentlélek által. A szeretet elleni bűnök nem kis bűnök. Olyan értelemben lehet az, hogy lehet menni áldozni, mert pontosan az áldozásban erősödünk meg abban, hogy a Krisztus szeretetét most megkaptam, az ő élete most megújult bennem, és így próbáljam szeretni az enyéimet, meg mindenkit. De a szeretetnek csak teológiája van, aztán lesz morálisa. Mária Simma egy osztrák parasztasszony – hat elemít végzett csak – a 40-es években megjelentek neki a holtak és imádságot, misét kértek. És akkor döbrentek meg, amikor az egyik azt mondta, hogy menj fel a szüleimhez és ott az egyik szekrényben, nem tudom, melyik szobában van egy ellopott értékes tárgy, azt vigyék vissza annak titkosan, akitől ellopta. A püspöke nagyra értékelte. S mondták: „Ez nem spiritizmus?“, mondta, „Nem, mert én nem hívtam őket.” S ami megdöbrentő, hogy ő egyáltalán nem olyan morális tanú, mint amit ezektől megtanult. Például, azt hiszem egy szerzetesnővér csinált vele interjút és kérdezte: „Mária, melyek azok a bűnök, amelyekből a legtöbbet szenvednek az emberek? Meg hát egyáltalán is, most boldogok vagy szenvednek? Azt mondta: „Végtelenül boldogok és nagyon szenvednek.” Azt mondta: „Olyan, mintha kinyitna egy ajtó és megjelenik egy csodálatosan szép lény és kiderül, hogy mindent tőle kaptam és olyan vonzalom ébred a szívemben, hogy mennék, mert fogadna engem, hogy átöleljem és azt mondja, így nem mehetek. Én mocskos vagyok még. És a saját lelkiismeretében ég és szenved, amíg el nem hiszi, hogy szeretve van.” És azt mondja: „Melyik bűnöktől szenvednek a legjobban?” Azt mondja: „A szeretet elleni bűnöktől.”

És egy olyan eset is volt, hogy egy asszony elvetette a magzatát, majd az ő élete is veszélybe került. Halálos ágyán észbe kapott, hívatta a plébánosát, zokogott, sírt, nagyon megbánta a bűnét. A plébános csak annyit mondott utána, rokonai érdeklődtek: „Szeretnék ilyen bünbánatban meghalni, mint ez az asszony.” S az asszony nem szenved odaát, nem ismeri ezt. S volt egy egyházközségi ember, akit mindenki ajnározott, a nagy szervező és hát szép élete volt, nagy ház stb, de örökké pletykált, bírálta a papjait mind, stb., szóval

ette az embereket, rettenetesen szenvedett. Rettenetesen! Ő is megbánta a bűneit.

Ezt ő nem tanulta, ő azt tanulta a két világháború között, hogy a hatodik parancs a főparancs. Hát, abban is van valami meglátás. Van, mert akinek a szexualitás ez leszakad Isten teremtő erejéről, az kiég. Ha Isten maga a szeretet, akkor a szeretet elleni kis piszkálódásaink, a fenntartásaink, azzal való játszás, hogy a másik kérjen tőlem bocsánatot, a megszólás, a rágalmazás, amit nem lehet jóvá tenni. Ezekre nagyon kell vigyázni.

Nagyon sokszor a szokásos bűneink, amelyek – mondjuk – nem ezen a téren vannak, hogy az illető sokszor hazudik, belecsúszik mindig, és kínlódik és nem tud kikeveredni. Itt még az az érdekes, ha erre ráállnánk, igaz-e az én beszédem, akkor rájönnénk, hogy mennyire nem. Hogy mennyire színezgetem a dolgokat. És ez elsírhatja magát, hogy mindig ugyanazt gyónom, sőt egyre rosszabb. Ilyenkor azt szoktam mondani, hogy tovább küszködjön, imádkozzon is, mert egyedül nem fog megszabadulni. De a másik, nézze, hogy a szeretetet közvetlenül nem sérti-e valamilyen cselekedete: türelmetlenség stb. Ott tessék előrehaladni és ez meggyógyít. Hogy ne az ördög legyen a lelki atyám, hogy a lelki életünket azzal irányítja, hogy van valami a lelki életünkben, amiből nem keveredek ki. És ezért mondom azt, hogy az elváltak és újra férjhez mentek, nősültek, akik el vannak tiltva a szentségtől, először is azt értsék meg, hogy boldogok, hogy egy olyan egyházban vannak, amely nem teszi magát az Írások fölé. Ez nem az Egyház törvénye, ez az Úr parancsa, hogy megtiltja a szentségi házasság felbontását olyan értelemben, hogy ő újra összeáll valakivel. De hát ez megtörtént, fiatalon megtörtént, van neki öt gyereke. Ez leragadt az életében. De miért nem gyónik? Az más, hogy én nem oldozom fel. A gyónási titok az áll és nyilván más területek elvadulnak. Tehát ezt csak arra mondtam, hogy az az egy bizonyos leragadt terület az életünkben az akkor lesz majd megoldva a jó Istenre bízva, ha a szeretetet tartom a fő parancsnak, egyetlennek. Hát erről ennyit szerettem volna mondani.

Hiszek a Szentlélekben, Urunkban és Éltetőnkben – és a mennyei Atya Jézus Krisztus keresztáldozata által minden szentáldozásban újra le akarja foglalni a mi emberi szívünket a Szentlélek erejével, hogy tényleg úgy tudjunk szeretni, ahogy Krisztus szeret, aki úgy szeret minket, ahogy az Atya szereti őt.

Lejegyezte: Gánicz Endre gör. kat. áldozópap